

VERGETEN OOSTENDESE KUNSTSCHILDERS - XVI : HENRI PERMEKE (3e en laatste deel)

1900 :

' januari : "... Mr. H. Permeke, artiste - peintre, "paysagiste, conservateur du Musée Communal et professeur de dessin à l'Ecole Industrielle, vient chez moi pour voir le portrait." (Emile BULCKE, Livre d'or 1898-1900).

1901 :

Deelname aan het "Salon des Marinistes" in het Kursaal te Oostende, samen met ondermeer MEUNIER, CASSIERS, HANNON, HALLE & MUSIN.

Enscor schreef : "Permeke croque toujours prestement des bateaux croustillants".

Henri Permeke moedigt in die jaren Jan DE CLERCK aan. Deze stond op de drempel van zijn artistenloopbaan en kreeg enig onderricht van H. PERMEKE.

Ook Daan BOENS moet omstreeks die tijd enig schilderonderricht van PERMEKE gekregen hebben.

1902 :

Deelname aan de "Exposition des Beaux-Arts organisée à l'occasion de l'inauguration de la nouvelle salle du Kursaal" (Oostende, Kursaal, 2 augustus-15 september)

met : "Approche de l'orage" (olie)

"Canal d'Ostende" (olie)

"Ruines d'Orval" (tekening)

"L'Escaut à Burght pendant les glaçons" (tekening).

Restauratie van 3 oude werken uit de SS Petrus & Pauluskerk, beschadigd tijdens de brand van 1896 : "Wonderbare visvangst" (Naar Rubens), "Sint-Heribert bezoekt Keizer Otto III" en "Sint-Jozef verwittigd door de engel" (Jan Maes).

1903 :

De stad Oostende koopt zijn "Haven van Oostende bij naderend onweer" voor 565 Fr. Het doek verdwijnt in de brand van het Stadhuis, mei 1940.

1904 :

Samen met de kunstschilders Vital KEULLER & Emile BULCKE doet H. PERMEKE mee aan een wedstrijd ingericht door "Ostende en Avant". Doel was het uittekenen van een praalstoet op het thema "Beleg van Oostende".

BULCKE ging met de prijs lopen, maar de stoet zelf werd nooit opgezet (zie De Plate 79/76).

1905 :

Deelname aan een "Salonnet Ostendais" samen met Jan DE CLERCK, Emile BULCKE, Emile SPILLIAERT & Félix BUELENS.

1907 :

Deelname aan het "Salon des Beaux-Arts (Kursaal, Oostende; juli-september), ingericht door "Ostende Centre d'Art".

Hij toont er twee grote houtskooltekeningen, oa. een "Gezicht op de vijver van het Maria-Hendrikapark met Sint-Jozefskerk in de achtergrond" (Oostende; Privéverz.)

De luxueuze catalogus van genoemd salon toont een foto van vader PERMEKE, poserend voor zijn schildersezels waarop het doek "Rivierlandschap", nu in het Jabbeeks Permeke-museum, te zien is.

20 juli 1907 : In "L'Echo d'Ostende" verschijnt een artikel over Henri PERMEKE onder de titel "Un Ostandais par semaine".

1908 :

Onenigheid met zoon Constant. Deze verlaat het ouderlijk huis en neemt met Gust DE SMET zijn intrek in een huis op de Visserskaai.
Hoofdoorzaken : uiteenlopende artistieke visies, Constant's relatie met Marie DELAERE, zijn toekomstige vrouw. Kortom : een "generatiekloof".

1912 :

Henri PERMEKE overlijdt te Oostende op 15 september 1912. Hij wordt begraven op het kerkhof te Oostduinkerke, naast Louis ARTAN, en dit op PERMEKE'S uitdrukkelijke wens. Stippen we aan dat Henri's broer, Edouard in die tijd pastoor was te Oostduinkerke. Welke de relaties PERMEKE-ARTAN waren is niet duidelijk.

Aankooppolitiek voor het museum

Tijdens het conservatoriumschap van Henri PERMEKE werd de Stedelijke kunstverzameling enorm uitgebreid, zowel via giften (en deze waren heel erg talrijk), als via doelbewuste aankopen. In dit laatste had PERMEKE uiteraard veel te zeggen, zie hier een lijstje van de aankopen (deze met S aangeduid werden gekocht met staatssteun) :

1898 : James ENSOR "Zieke dorpelaar die zich warmt" S

1899 : Leon HERBO "Portret van Burgemeester Jean Van Iseghem"

Leon HERBO "Portret van Burgemeester Henri Serruys"

Em. BULCKE "Portret van Burgemeester J.B. Lanszweert"

Em. BULCKE "Portret van Burgemeester Charles Delmotte"

In 1899 schonk H. PERMEKE een aquarel door hemzelf geschilderd : "Vissersbootje te De Panne".

1900 : Félix COHEN : "Vissersweduwe te Scheveningen" S

Flori VAN ACKER : Portret van Burgemeester André Van Iseghem"

Louise DENEM : "Portret van Burgemeester Charles Janssens"

Flori VAN ACKER : "Portret van Burgemeester J.B. Serruys".

1901 : Félix BUELENS "Mollusques et crustacés"

Edouard HAMMAN "Badende vrouw"

Fr. MORTEMANS "Stilleven" S

P. HERMANUS "Kerk te Katwijk" S

G. GOEMANS "Morgen van een mooie dag" S

Theo HANNON : "Oud Oostende; Kanaal" S

Theo HANNON : "Oud Oostende; Camera Obscura" S

Theo HANNON "Oud Oostende; Molen van Leleu" S

A. MARCETTE "Marine" S

H. STAQUET "Hollands interieur" S

M. HAGEMANS "Nachteffect" S

James ENSOR : Volledige reeks etsen tot 1901 S

- 1903 : Henri PERMEKE "Opkomende Storm. Ingang van de haven van Oostende".
- 1904 : Ch. DE KESEL "Portret van Graaf De Smet de Naeyer".
- 1905 : Isidore VERHEYDEN "Septemberdag" S
 Omer COPPENS "Hoeve in Vlaanderen" S
 Rodolphe WYTSMAN "Hoevetje in de duinen" S
 Victor GILSOUL : "Palingbrug te Nieuwpoort" S
- 1906 : Emile SPILLIAERT "Opklaring"
 Oscar HALLE "Corderie" S
 Alfred BASTIEN : "Boucherie de Bou-Daada" S
 Robert PICARD "Eau dormante" S
 Philippe SWYNCOF "Derde dok te Oostende" S
 Albert SCHIE "Regenweer te Brugge" S
 Constantin MEUNIER "Oostendse vissers" S
 Victor ROUSSEAU : "Vrouw met hoed" S
- 1907 : Ferdinand KHNOFF : "Souvenir de Vienne" S
 Martin MELSEN "Question d'intérêt" S
 Lucien FRANK "Haven van Oostende" S
 M.A. MARCOTTE "Serre met azaleas" S
 Armand APOL "Oude brug te Mechelen" S
 Jean LEMAYEUR "Plein te Nieuwpoort" S
 Emile BULCKE "Kaai te Oostende" S
 Alexandre MARCETTE "Garnaalvissers te paard" S
 James ENSOR "Interieur" S
 Louise DANSE "Apollo & Martyas" S
 Louise DANSE "Studio" S
 Louise DANSE "Sint-Joris en de draak" S
 Anna BOCH "Kaai te Mechelen" S
 Firmin BAES "De infant" S
 Félix CONSTANT "Herberginterieur" S
- 1908 : Ch. DE KESEL "La Mondaine" (terracotta)

(deze gegevens haalden we in de jaarverslagen van de stad Oostende).

Henri Permeke als fotograaf

Net als zijn naaste familieleden, de ANTONY's, had Henri PERMEKE het fotografievirus te pakken. Hij liet tal van interessante, maar weinig gekende opnamen na. De meeste monogrammeerde hij H.P.

We vermelden : - een belangrijke reeks foto's van schilderijen uit het Oostends Museum (nu allen verwoest) en van de schilderijen die hij restaureerde (ca. die uit de OLV ter Duinenkerk).

- op andere foto's zien we binnengezichten uit het oude Heemkundig Museum in het Maria-Hendrikapark (te zien in het Heemkundig Museum "De Plate", of zijn woonboot gemeerd op een of ander kanaal.

Op aquarellen van zijn hand (destijds Kunsthandel Oude Glorie, Oostende) is ook zijn woonboot te zien, gemeerd op het kanaal Oostende-Brugge.

ICONOGRAFIE VAN HENRI PERMEKE :

- Bij het jaar 1907 vermeldden we reeds een portretfoto afgedrukt in een catalogus van "Oostende Centre d'Art".

- Op plaat 33 in Y. VYNCKE's "Kent u ze nog de Oostendenaars" zien we een familiefoto van omstreeks 1895 waarop we Henri PERMEKE met vrouw en kind zien.
- In de catalogus van het Permekemuseum te Jabbeke, opgesteld door Willy VAN DEN BUSSCHE, zijn ook enkele interessante foto's van Henri PERMEKE afgedrukt.

BIBLIOGRAFIE :

- H.L. PERMEKE, Catalogus descriptif illustré, Casino (Hôtel-de-Ville), Oostende, 1897.
- J. ENSOR, Le Salon des Marinistes, in La Saison d'Ostende, 17 juli 1902.
- Artikel in "L'Echo d'Ostende" van 20 juli 1907.
- A. STUBBE, C. Permeke, Louven (Davidsfonds), 1931.
- E. DE SEYN, Dictionnaire biographique des Sciences, des Lettres et des Arts en Belgique, Brussel, 1936.
- W. VAN DEN BUSSCHE, Provinciaal Museum Constant Permeke, Jabbeke, (1972).
- E. BENEZIT, Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs...; Paris, 1976.
- Biografisch woordenboek der Belgische Kunstenaars van 1830 tot 1970, Brussel (ARTO), 1979.
- W. VAN DEN BUSSCHE, Henri Permeke, Jabbeke, 1980.

Noëbert HOSTYN

LEZERSBRIEF

Als lid van "De Plate" en Oostende-minnaar lat ik U hierbij een toneeltje geworden dat met Oostende te maken heeft en dat wij leerden toen ik in zevende leerjaar zat aan de Heilig Hartschool (hoek Sint Katharinapolderstraat en Karel Van de Woestijnestraat) in het jaar 1956. Ik ben geboren aan de Timmermansstraat, nr 56 - eerste verdieping en beleefde er heerlijke jeugdijaren. Op het deel van de Plakkersstraat rechtover de school stonden er nog geen huizen en je kon dus zien tot aan de Duivenhokstraat. In het midden van dit bouwland liep een vuile beek. Als kinderen zegden we "de bagge". (1) 't Was er heerlijk spelen. De thuiskomst was minder prettig. Beneden ons woonde tot 1950 Kamiel Bisschop. Deze was melkventer en was ook "hoendevanger" aan stad. Hij pakte met een net de loslopende honden. Zijn bijnaam was dan ook "den hoendevanger". Mijn vader, Octaaf Maes, werkte jarenlang in "Friture Octave", aan de Christinastraat 33, schuinover de Glazenstraat. Van hem erfde ik de "liefde voor Oostende". Hij was zeer populair in de jaren 1955-1965 en kende goed W.A.J. Casens, alias De Baron, die ook vermeldt wordt in O. Vilain's "Langs de Galerijen-Den ouden Becasse - blz. 78". M'n vader was er trouwe klant. Van W.A.J. Casens heb ik trouwens ook een boek : Le Baron s' évade. Het tweede deel heb ik niet en 'k weet niet of het bestaat. (2)

Tot daar, enkele bedenkingen, die ik neerpen als begeleiding van het toneeltje "Onze Lieve Vrouw ter Duinen". Ik weet niet wie de schrijver is. (3)

Ronny MAES

- N.V.D.R. : (1) De heer Maes bedoelt de toen nog niet helemaal overwelfde Sint-Katharinakreek.
- (2) Willy Casens heeft nooit meer dan één boek gepubliceerd.
- (3) Wie de auteur van dit schools en zeer devoot toneelstukje kent kan dit laten weten aan de heer R. Maes, Lindenlaan, 23, 8202 Varsenare.